

Csepi Béla csendőr ezredes

Sem szolgálati idejéből való fénykép, sem családja részéről beszerezhető adatok nem állnak rendelkezésre, de mégis létrehoztunk részére is egy biográfia lapot, mert Csepi Béla a csendőrtisztek jellemző egyénisége volt. Intelligens, nagyon művelt, szorgalmas, haza- és családszerető, magasröptű gondolkodású ember volt, akit beosztottjai, főnökei és ismerősei egyaránt mélyen tiszteltek, s ezáltal életrajza nagymértékben jellemző minden külföldre szakadt csendőrre: hazájából kivette a háború után már túl idős ahhoz, hogy egy új pályára lépjen; szinte cselédmunkával tartja fenn családját, de kiváló gyermekeket nevel, és szellemi síkon élete végéig kimagasló szinten marad a környező közösségek hasznára.

Meggondolandó a kommunista rendszer bűne, amivel nemcsak ezen embereket és családjaikat tette tönkre igazságtalanul és alaptalanul, de nemzetünket is megfosztotta ezen kiváló személyektől, akik népünk háború utáni fellendüléséhez óriás mértékben hozzájárulhattak volna.

Szül. 1898. 02. 23. Köpcsény (Moson m.). A hadapród iskolát Pécsen végezte. 1916-ban a Ludovikán zászlóssá avatják.

Az orosz és olasz harctereken küzdött az első világháborúban.

Csendőrségi szolgálatának állomásai:

1922. 09. 01. Főhadnagy
1927. 11. 01. Százados
1939. 05. 01. Őrnagy
1942. 04. 01. Alezredes
1944. ezredes

Csendőrségi elhelyezése:

1926 előtt: ?
1926-1928. Sárospatak Csendőriskola, tanár
1929. Miskolc VII. csendőrkerület, 9. Szárny Szikszó, szárnyparancsnok helyettes
1930-1931. Szombathely őrsparancsnokképző iskola, oktatótiszt
1932-1938. Miskolc VII. csendőrkerület, 9. Szárny Szerencs, szárnyparancsnok
1939-1944. m. kir. belügyminisztérium VI/b. (csendőrségi szolgálatok) osztálya, előadótiszt

Kitüntetései: a Magyar Érdemrend lovagkeresztje, a Bronz Katonai Érdemérem a Katonai Érdemkereszt szalagján és nyolc más háborús és békebeli kitüntetés.

A [Csendőrségi Lapok](#)-ban számos cikke jelent meg. A „csendőrerények”-ről írott sorozatát a csendőrség a Csendőrségi Lapok Könyvtára című sorozata első tagjaként külön könyvben is kiadta ([Csendőrerények](#), Budapest, 1941, Stephaneum Nyomda. 179 p.). A könyv a honlapon át olvasható. A [Bajtársi Levél](#)-ben, az [Egyesületi Értesítő](#)-ben (a Clevelandi Csendőr Családi Egyesület kiadványa) és a Clevelandban kiadott *Képes Magyar Világhíradó*-ban is megjelentek cikkei. Az utóbbinak szerkesztésében is részt vett, és az MKCSBK lapjának, a *Bajtársi Levél*-nek levelező munkatársa volt. Egyik, a csendőrsorsot elemző cikkét alább mellékeljük, mert lelkületére kiválóan rámutat („Mi vagy Te: Száműzött vagy bujdosó?” *Bajtársi Levél*, 1979. április 30-i szám, 15-17. oldal). Számos verset is írt, többek között Beöthy Kálmán emlékezetére, akivel egy ideig együtt szolgált (lásd [Beöthy életrajzában](#) is), s mely vers

emléket állít a kommunista Magyarországon szenvedő csendőrök emlékének és a csendőrök közti együttérzésnek.

Öreg barátom halálára

Kiátkozott életét vonszoltad,
Pedig őseid nyomán építettél.
Lelkeden hordtad az egész országot,
De saját földeden rabszolga lettél.
Idegen földön nem fáj a szolgaság...
Neked a kínból kettős adatott:
Saját háznak pusztulását látnod,
S hordalék népség sorsát hordanod.
Jó, szép, nemesnek magvetője voltál,
Az emberek is bizalommal hittek
S mentek utánad szorgos kezekkel,
A nagy ígéretnek együtt örültetek.
S aztán... jött pusztulás, dúlás,
Elönté földed piszkos áradat...
Kataklizmás szörny-időben
A jó, a szép, nemes alul maradt.
Megfordult felszín felismerhetetlen,
Alulra került a szép, jó és nemes.
Az ősi magvak ott jó helyen vannak,
Jövő hazádnak mind ígéretes.
Öreg bajtársam, jó Beőthy Kálmán!
Nyugodj békében, példakép valál...
Megtértél őseidhez, Veletek készül
Új élet, melyen nem győz a halál.

Háború utáni sorsa tipikus csendőrsors, mely egy értékes embert embertelenül a sárba vetett, amiért a kommunistáknak egy napon majd számot kell adniuk Istennek:

1952-ben érkezett az USA-ba, ahová gyermekei majd felesége követték 1957 elején. (Felesége szül. Osvay Gizella 1900-1988.9.23., fia Ákos 1925-2007, lánya Ildikó, később Busa Istvánné). Gyári segéd munkásként, majd tíz éven át liftkezelőként biztosítja megélhetésüket. Lakóhelyei: Cleveland (Ohio), Springfield (Massachusetts), majd élete utolsó két évében leányunokájánál Ludlow-ban (Massachusetts). Három unokája közül nagy bánatára csak egy beszélt folyékonyan magyarul, s gyászjelentésének az angol részében már csendőr mivoltára is homály borul.

Egy évvel halála előtt, 88 éves korában ifj. Körössy Zoltánnak (dr. v. Körössy Zoltán csendőrszázados fia) írott levelében, mely ez életrajz végén olvasható, beszámol betegségekkel terhelt öregkoráról és száműzött sorsáról. Kis részlete a honlap múzeumának „Kép- és hangfelvételek” címszava alatt meghallgatható.

**Csepi Béla 1987 szeptemberében,
néhány héttel halála előtt.**

A Bajtársi Levél 1988. évi 1. száma adta hírül 1987. október 10-én bekövetkezett halálát.

Mély fájdalommal tudatjuk,
hogy édesapánk

CSEPI BÉLA

Magyar Királyi csendőr ezredes
89 éves korában, 1987. október 10-én,
házasságuk 63. esztendejében,
Springfield, MA-ben
rövid szenvedés után elhunyt.

A gyászszertartást az elhamvasztás után
október 24-én, 11 órakor
a clevelandi (Ohio)

Első Magyar Evangélikus Egyház
templomában tartottuk.

Gyászolják:
felesége Gizella;
gyermekei, Ildikó Busa Istvánné, Ákos;
unokái, Zsuzsanna, Béla, András,
és magyarországi rokonai

Nyugodjék békében!

Our Beloved
Father and Husband

BELA CSEPI

Veteran of two World Wars,
Colonel of The Hungarian Royal Army
died

on Saturday, October 10, 1987
in Springfield, MA,
at 89.

Surviving are his wife Gizella,
daughter Ildiko Busa,
son Akos;
and grandchildren Susan, Bela, Andreas,
and relatives in Hungary.

May He Rest In Eternal Peace!

Kérve kérlek tehát Benneteket, Csendőr Bajtársak, miként eddig is tettétek, maradjatok velünk a magyar egyesületekben, s dolgozzatok továbbra is együtt velünk. Gyertek velünk továbbra is templomainkba, s imádkozzuk, énekeljük együtt, hogy: . . . „Megbocsátunk mindazoknak, akik reánk törtek . . .”, hogy ezáltal méltók legyünk a Mindenható várva-várt ajándékára, hogy visszaadja mindnyájunknak, az egész magyar nemzetnek a drága magyar földet!

Bajtársi Levél, 1979. április 30.

Csepi Béla:

Mi vagy te: száműzött-e vagy bújdosó?

Mi csendőrök sem száműzöttek, sem bújdosók nem vagyunk. Hát akkor micsodák? . . .

Mi a hazánkat nem önként hagytuk el, hanem mint hivatásos katonák háborús szolgálat, sőt harcok közben az ellenséges túlerő nyomására. Amíg tartott a lehetőség védeni a magyar földet, ott voltunk az ellenséggel szemtől-szembe, elérhető távolságra fegyverekkel vagy kézitusákban érintkezésben vele. A jelszó volt: visszatartani az orosz áradatot, mely az árvíz elemi csapásaként árasztotta el Magyarországot. Ez honvédelmi feladat volt, a hon, az ország, az egész megtartásának feladata. Megkívánta az utolsó méterig, az utolsó lélegzetvételig tartó ellenállást. S mi ezt megtettük. Hitünket, szándékainkat, terveinket az a remény tartotta fenn, hogy az utolsó percben, hogy az utolsó lélegzetvétel is hozhat fordulatot és sorsunk halotti szemfedőjét elhárítja felőlünk a gondviselés, a szerencse. Nem így történt. Csalódtunk, Pedig az önfeláldozásig készek voltunk a végzet ellen csatázni.

És ez nem száműzetés, sem önkéntes, sem kényszerített. Nem önként hagytuk el hazánkat, őseink földjét, nem is kényszerítve, mintha valaki megfélemlített volna. És ma sem félünk. Nem félünk, mert a keblünkben őrzött szándékaink ma is élnek, amikor eszközökkel, módokkal elevenen tartjuk a parazsat, mely csak alkalomra, jó időjárásra vár, hogy szándékainkat lánggra lobbantsa, erőtadó tüzzé fejlessze.

Nos, kedves Bajtárs így gondolkozol, így élsz-e, vagy csak gyorsan

tünő felvillanások az olykor hozzádérő különféle alkalmakkor, pl. amikor emlékezel a tereptárgyak érdekességeire, az esténként hazafelé ballagó kaszás-kapás emberekre és arra a függetlenségre, mellyel szolgálatodat elláttad? Ezeket is milyen gyorsan szétfújja egy látogatás, egy telefon, egy a mai napot fenntartó feladat, elvégeznivaló.

Ezekben a körülményekben van elrejtve a felelet: száműzött vagy-e, vagy csak bújdosó!

Én magamat a szabadság hadifoglyának tartom. Micsoda ellentmondás ez, — majdnem megfordítva is ki lehet mondani. Azért élek fogságban, mert nem vagyok szabad a hazámért való munkálkodásban, népem, nemzetem megszabadításában. A szabadságban. Mi kellene ahhoz, hogy ebbe a tevékenységbe találjak célravezető tennivalót? ... Itt kint ezer mérföldekre távol, idegen világnézetek fogságában.

Mert miben élünk ma már? ... Az emlékezésekben. Időnként ellátogatunk hazafias ünnepélyekre, alkalmi felolvasásokra, — olvasunk eseményekről, történekekről, aggodalmakról és levegőt csépelő indulatkötörésekről, melyeknek édes-keserű az ize. Sokszor simogatjuk meg emlékeinket, sokszor szorul ökölbe a kezünk, de csak titkon a zsebünkben, mert érezzük, hogy jó embereknek kell lennünk, hiszen pusztá életünk megtartását is nagyrészt másoknak köszönhetjük.

Érdekes helymeghatározás... Fogság, de nem az ellenség drótsövényei és őrtornyai között. Fogság, mert nem mehetsz haza. Az otthoniak sem élnek szabadságban, csak engedélyben, hogy élhessenek az ellenség által engedélyezett területen és módon. Még emlékeink is fogságban vannak s jaj neked ha sóvárgásodat nyíltan, nyilvánosan kimondod, — otthon — őseid ezeréves földjén.

Itt a külföldön szabad vagy, de a legnagyobb szabadság: a haza el van zárva előled. Milyen jó Flórián Tibornak, aki lelki metamorfózist végzett el magában s itt él Millford-i remeteségében. Az idegen földet átfestette otthoni színekre, a levegőt otthoni ózonra változtatta át, mikor lelkét belemártotta katalizátor gyanánt az erdőkbe, hegyekbe, állatokba, madarakba, virágokba s miközben ő magyar maradt, környezetét is magyarrá változtatta, faragta, festette és ezzel megszabadult a fogságtól, az idegen világ fogságától. Flórián Tibor igen... de mi? ... Hallottam életrevaló, ügyes csendőrökről, akik kicsinyben lemásolták Flórián Tibor átváltozását, de hol van még egy Flórián Tibor, aki nemcsak környezetvilágát alakította át magyarrá, de meggazdagította otthonról hozott lelkivilágát is. Mi is megtettük a magunkét, de csak nagy lelkek képesek nagy munkát végezni. Mindenkire hatót, mindenki által követhetőt.

Mi megragadtunk a szabadság hadifogságában, mások a szabadság rabszolgái lettek. A szabadság nem egyéni, nem egy ember dolga. Mindnyájunkért kell dolgoznunk! És nem elég, ha csak egyesek dolgoznak érte. Mindenkinek kell... ahogy lehet.

Bújdosó az, aki „nem lelé honját a hazában.” Igaz, hogy mi sem leltük honunkat hazánkban, de mi nem is kerestük ott abban a kockázatos életben, melyben oly sok bajtárs lelte halálát állati bosszúszomjból. A

megmaradt is szégyenletes, lealázott, embertelen viszonyok között pusztult el, vagy ha életerejéből maradt még egy morzsányi, abból tengődik a jobb jövőnek minden reménye nélkül. Mi nem vagyunk bújdosók az idegenben, de ők szívszaggatóan bújdosók saját szülőhazájukban. Ők nem hadifoglyok idegen világban, de rabok saját országukban. Ahol a bilincsek nem kézen-lábon vannak, hanem az imádságon, lelkük legelzártabb kamrájában is. Minket felemel a szabad élet hadifogsága idegen földön, őket megöli a szolgaság saját hazájukban.

Bajtárs!... el tudod-e csak képzelni is milyen szívfacsaró érzés, mikor ciángázos méreggel telt levegőt töltenek otthon a hazafiasságot szomjazó lelkekbe és széttépik népünk, nemzetünk nagyságos történelmét s helyébe egy Keletről hozott hódítóanyagot injekciónak gyermekeink, unokáink lelkébe?... El tudod-e képzelni, hogy csak egérutakon él az, aki nem sehonnai bitang ember?...

Mindnyájan tudjuk, hogy kik azok akik az otthoni magyarokat pórázon és korbáccsal vezetik, azt is ki az ő főhatóságuk. Tudjuk, hogy minket ellenségnek tartanak, mert nem érhetnek el bennünket pórázzal, korbáccsal. De behunyják szemüket és úgy gondolják, hogy ha nem néznek ránk akkor mi sem látjuk őket és mesterkedésiket. — Pedig olyan meztelenül állnak, hogy rossz rájuk nézni. De, mi rosszban, jóban megpróbáltunk vagyunk és annál szemesebb szemmel kísérvük az otthoniak életét, sorsuk változását, de a felénk nyulkáló kezüket ellökjük magunktól. Minden sorsadta körülménnyel meg tudunk alkudni, de sohasem az orcátlan közeledésükkel.

Bajtárs!... bajban vagyunk mindnyájan, legyünk társak és figyelmezzünk magunkra, de ellenségeinkre is. — Legyünk kard és pajzs és el ne aludjunk a vigyázásban. —

Negyvenhét éves voltam, amikor el kellett hagynom hazámat. Nem szempontokból, tehát nem számításból, hanem a legkérlelhetlenebb erőszak és fenyegetés nyomására. Már akkor sem hittem el a kommunisták egyetlen fogadkozását sem. És még a nyomoruságos élet próbátévére sem, mint sokan, akik egy év után már azt hitték, hogy elmúlik a bosszúszomj, felhagy a megsemmisítés állati ösztöne, — és újra kakastejjel süti nekik a kenyeret a kecskeméti menyecske.

Bizony harminchárom éve annak. Harminchárom éve minden éjjel hazámról álmodom s álmaim átsétálnak napjaim valóságába is és minden ami ér, szomorkodtat, vagy éppen megelevenít, elvisz hazámba és ott élem át azokat. Sokszor vagyok nappal is olyan élénken otthon, hogy még a falusi kutyák hangjából is megismerem, melyik kié. Emberek, állatok, füvek, fák, virágok nyüzsögnek emlékezetemben; összenövök velük, mint ahogy igazán sohasem szakadtam el tőlük. Tájak, vidékek boltozzák be látóhatáromat, ha az amerikai élet nyugton hagy és feljűk fordulhatok. Országom, népem történelme sohasem hagyott el engem és amikor ez a bizakodás melegszik fel bennem, bizton hiszem, hogy országom, népem, tájak és vidékek és a bennük harminchárom éve bukdácsoló élet viszont rólam álmodik.

És ez minden, ami nekem kell, semmi más!...

Ludlow, 1986. május

K e d v e s   Z o l t á n !

Íme itt küldöm a megígért csendőrőrségi ágytakarót. Tévedés ne essék, - azzal nem takaróztak a nőtlen csendőrök, akik a laktanyákban laktak, - arra külön fehér színű takarók voltak rendszeresítve. Ez a zöld színű takaró már a bevetett ágy letakarására szolgált, ugy tette egyöntetűvé, széppé a szobák látványát.

Elképzelheted milyen hosszú utat kellett megtennie, míg utolsó állomáshelyemtől Szombathelytől - 1945 tavaszától - negyvenegy év, emlékekkel teli hánytottságában!

Most, életem végén megválok tőle. Nyugodt vagyok, hogy a Tegyűjteményedben a legjobb helyen lesz, megőrizve. Sorsát, utját őszinte vágygal képzelem el, hogy visszakerül még hazánkba egyzser és tanuja lesz országunk, népünk megszabadulásának. Adja +sten, hogy úgy legyen!

Küldöm még ezt a fából esztengályozott festett husvétii tojást. Ennek csak annyi vonatkozása van a csendőrséghez, hogy az 1945-47. években a Bajorországban rekedt csendőrök barkácsoltak ilyen és hasonló tárgyakat - s vitték eladni vásárookra, bucsukra, kegyhelyekre. - Felnyitható belsejébe tettem néhány apró "arany" tárgyat: láncot, gyűrűt, függőt, stb - női, gyermeki csacse-beccsét. A Hölgyek válogassanak benne s osszák el maguk között. - Ezeket különféle megrendeléseknél a cégek mint "bonus"-t és ráadásnak "free" adják. Nem nagy értékűek, de lehet hogy egyik-másik tetszeni fog valakinek. Évára is gondoltam, nekij is vannak lánygyerekei, unokái. Része legyen benne.

eeeeeeee

Ragyogó ötlet volt Zoltán részedről tájékoztatásodat hangsza- lagra venni és úgy elküldeni. Így többször is hallhatjuk élő hangodat. Neked külön is gratulálok hangsúlyozott magyar előadásodért, melynek árnyalataiban sincs meg az idegen nyelvi befolyás, melyet óhatatlanul Magadra kellett volna szedned iskoláidban és hivatásodra készüléskben, és most már hivatásodban is. - Ebben nagy érdeme van kedves szüleidnek, akik nem engedték meg a magyar nyelvet elfeledtetni s meg tudták őrizni Benned a magyar szellemet. - és ez nekem fájó öröömöm, mert van két fiu- unokám /:most már nők:/, akik nem beszélnek már magyarul - és hozzá még feleségeik is angolok, írek. Ezzel szemben van egy leányunokám, aki folyékonyan beszél és ír magyarul, férje is kecskeméti származású magyar. Otthonukban, otthonunkban magyarul folyik a szó.

Példáadó a Ti ragaszkodástok megmaradni magyarnak. Csóóri Sándor egyik ígéretes mndása: "Magyarország ott van, ahol Te vagy, ha meg- maradtál magyarnak."

Én abban követtem el életem második nagy tévedését, hogy harminc- négy évi itt-tartózkodásom alatt nem tanultam meg angolul olyan mérték- ben, amely illene egy művelt emberhez. - Csak annyit tudok angolul, ahogy egy angol szlogán fejezi ki: nem tudnának eladni a tehénvásáron.

Művelődésemet itt kint is magyar szellemben törekedtem folytatni, kiegészíteni. - Clevelandban harminckét évig laktam és Cleveland nagy magyar góc. Sok magyar értelmiségi ember ápolja a magyar szellemiséget, a magyar művelődést. Tucatjával vannak magyar társaságok, egyesületek, egyházak, tudományos, ipari kereskedelmi társaságok, sport és ^{művészeti} társulások. Hírlapok, könyvek jelennek meg. Ebben a környezetben szinte nem is volt szükség más nyelvre, hogy kielégítse kultúrszomját. - Részt is vettem benne. Ujságokban, folyóiratokban jelentek meg cikkeim, - néhány verset is elkövettem. - - Mint mindig, most is olvasok, írok, fordítok, - de már csak az asztalfiókomnak. Nem törekszem nyilvánosságra, de lelki kényszer visz rá valamivel többre jutni, mint amit a rádiók, televíziók mutatnak. Egy gondolat, megérzés, megértés rögzítése egyéniségem tükrében nagyobb öröm, megnyugvás, kielégülés, siker, - mint minnaen köznapi élvezet ételben italban, mulatságban, hentergésben.

Van is egy kisebb talicskásra való teleirt füzetem. Ennek is csak annyi haszna van, hogy az elfeledés ellen teszek. Tíz-husz évvel ez- előtti eseményekre, állapotokra, - ha hiányosan, vagy egyáltalán nem em- lékszem, kikeresem az akkor voltak bizonyosságát és újraélem az akkori megoldásokat, sikerekben vagy fiaskókban. - Nem vagyok nagy ember, nem is számírok rá, hogy valaki valamikor hasznát veszi, ha türelme lenne átolvasni, de én magam tudom belőlük, hol mikor és hogyan voltam, és mi vagyok, mivé változtam azóta... mit vesztettem, mit nyertem, hogyan alakult életem folyása.

A megszállottság kényszerével folytatom ma is ezt. Szenvedélyem lett, - de elüzi a nyugdíjas ember unalmát, kiüzi a semmittevés ernyesz- tő testi-lelki károkozását.

Itt kell még megemlítenem egészségem tíz éve tartó keserves állapotát. Gyógyíthatatlan csontbaj lepott meg és tart azóta rabságban. Az orvostudomány "Osteoporosis"-nak nevezi, de keletkezését, megszünte- tését vagy enyhítését csak feltevés-szerű beavatkozással tudja aján- lani. - Ami ideig-óráig segít, az a fájdalomcsillapító paftillák nyefé- se. Mellékhatásai közül az aggodalmas, hogy a szervezet megszokja, illet- ve mint testidegen dolgot közkössíti, és újra csak kínoz. - Tessék csak elképzelni, hogy egy megindított, hasznosnak vélt gondolat, terv kifejté- se közben - egy helytelen mozdulat, vagy éppen csak lélegzés is szuró fájdalmat okoz és az egész épülő kártyavárat feldönti.... a Gondolat,

a terv megszökik és nem hozhatom vissza, - fiaskó lett. Így a testi fájdalom mellett lelki kudarc is elszomorít.

Egyetlen vigaszom és mentségem, hogy általában jól alszom. Alvás, vagy nyugalmas ülés közben nem jelentkezik. El sem lehet képzelni, hogy valaki is állandóan fekdjön, vagy üljön mozgás nélkül, - helyet, testtartást ne változtasson..... De ha elméletben el is lehet képzelni, a valóságban az öregkor számos más szervezeti működésének zavara ne álljon elő. Így fordul elő nálam, hogy alvásomat lábgyörcs szakítja meg. Az ellene való védekezés meg mozgással jár, a mozgás meg csontfájással. - Csöbörből vödörbe.

S ez csak egy a sok működési zavar közül. Mert előregszik a szem, a fül, az izomzat, a vérrel való ellátás szerve a szív, a tüdő. A romlást a csont kedte meg nálam, - és ahol megindult odasorakoznak a többi szervek mind fájdalommal járó működési zavarai is. Orvos, gyógyszer, kórház a folytatás és egyik sem ment meg az elburjánzástól, a végkimerüléstől, az elhalástól. Tartok is tőle, hogy rám is ez vár.

oooooooooooo

Ha én így, feleségem sem áll különbül az Ur színe előtt. -

Most nyolcvanhat éves korában testi egészsége sok-sok foltozással még valahogy fenntartja, - bár járása, mozgása erőtlen, ingadozó, bizonytalan. - De nem is ez a baj nála, hanem az, hogy agytekervényei nem működnek összhangban. Emlékező tehetsége zavaros, sokszor téves összegüggésbe hoz eseményeket, személyeket, időpontokat. Ha belekezd is valamit mondani, váratlanul megszakítja és félnyög: "Nem tudom, mit akartam mondani." - Ha csend van körülötte, nem tudni hol járnak gondolatái, mert az ég-világon semmivel sem foglalkozik, csak ül, néz a semmibe. Ha megszólítom, úgy rezzen fel, mint akit álmából keltettek fel. Kétszer-háromszor meg kell ismételnem, míg észreveszi hogy hozzászóltam, de ekkor sem érti meg. Oda nem tartozó megjegyzést tesz. Szánalmas hallgatni állandó mentegetőzését: "Nem hallom, nem látom, nem értem, - monda még egyzser, da hangosabban." - Nincs jelen, nincs helyben.

S mindezek mellett gondjai vannak. - Öccsével, annak ujdonsült feleségével annak hozzátartozóival csapat-papot rendetlenül hátrahagyva pánikszerűen menekültek ki az országból és kalandos, kockázatos körülmények között érkeztek ki 1967 január végén.

Nagyon megterhelt ez az új menekült áradat. Alig lélegzettem fel Ildikóék kiérkezése után, akik a Görmöry-családdal együtt érkeztek hatan. Elláttam őket lakással, szükséges butorral, felszereléssel, pénzzel, - s most nem egészen egy hónapra, feleségem lepott meg, - mert ő sem egyedül jött, mert vele Dezső sógorom felesége és hozzátartozói, szintén hatan.

Ez már sok lett volna minden vonatkozásban, ezért csak felesé-
gemet fogadtam el, a többieket a ^{Édesap-}Kemp-Kilmeri tábor és a Bostoni ^{Édesanyj-}mene-
kültügyi szervek gondjaira hátrítottam. -

Magam is csak még négy éve voltam kint csupán és a teljesen
alulról kezdés nehézségeivel ugyan mire is vihettem volna, amikor már
a munkából is csak a négereknek való segéd-munkás hely jutott. Nem be-
széltem angolul, és melyik vállalat fogadott volna fel művelt embernek
való munkára?... Itt igazán nem volt előny és érték csendőrezredesi
képesítem és használhatóságom. A legcsekélyebb életfeltételek bizto-
sítására nem volt más, mint inaskodással megkeresni a lakást, élelmet és
ruházatot.

Érthetően irigyeltem a fiatalokat és azokat, akik otthon ^{itt} vala-
mely gyakorlati munka tudásával érkeztek ki: a borbélyokat, ^{Édesanyj-}szakácsokat
még a pincéreket is, akik megfelelő és ^{Édesanyj-}képesített munkát kaptak azonnal.
Nekem 54 éves koromban nem jutott más, mint a legalacsonyabb órabéres
munka. - Az első években 1.25 \$-os órabérrel gyári segédmunkás voltam,
s bizony alantós. - idegeneket lenéző munkatársak között igyekeztem maga-
mat fenntartani. Négy év után egy centes órabér emeléssel új helyre ke-
rültem. - Szerencse, hogy betegség nem látogatott meg és szilárdan
alkalmazkodtam egy - nemtudom honnan szerzett elvhez, amelyik azt ^{Édesanyj-}mond-
ja, hogy intelligencia dolga a kevésse is jól megélnünk és megelégedette
legyünk. A segédmunkás helyről kértem adjanak más munkát s így lettem
"elevator operatort" - liftes boy. - Meg is változott a környezetem s vele
munkakedvem is. Főként irodai alkalmazottakat, vezető személyeket ^{Édesanyj-}vittem
fel-le pincétől az ötödik "floor"-ig, naponta 7 órától háromig. Hét év-
ig vezettem a liftet, akkor 65 éves koromban nyugdíjba kerültem.

Nyugdíjam persze a legalacsonyabb. A "cost of living" váltakozá-
sával ma 500.- dollár nyugdíjat kapok, amely a gyári nyugdíjjal /:78.- \$:
anyagilag jól élek.

Hangsúlyozom: anyagilag!

De nem kezdem el most újra felsorolni azokat a körülményeket,
melyek ^{Édesanyj-} agyonnyomják anyagi állapotomat. Nehézzé, türelmet-
lenné s alig elviselhetővé teszük életemet - s amelyet úgy szoktam ki-
fejezni: "Nem szeretek már élni!"

Isten őrizzen meg minden jó lelket, - ezzel a komor kifejezés-
sel összegezni egy hosszú életet és várni a Véget. -